

Circulaire logistiek optimaliseren

05 mei 2026, 16:37

Thomas Vandenhaute

Zo ontwart u de logistieke knoop bij huren, delen en herstellen

Heen-en-weerlogistiek als hefboom voor schaalbare circulaire modellen

Wie inzet op circulaire modellen zoals huren, delen of herstellen, botst vroeg of laat op dezelfde uitdaging: **heen-en-weerlogistiek**. Producten gaan naar de gebruiker, komen terug, worden gecontroleerd, eventueel hersteld en opnieuw ingezet.

Die continue beweging maakt circulaire modellen waardevol, maar ook complex. Net daar ligt de grootste kans. Door anders te kijken naar hoe, wat en waarom u transport organiseert, maakt u uw werking efficiënter, schaalbaarder en aantrekkelijker.

De onderstaande thema’s zijn geen kant-en-klare oplossingen, maar bieden **denkrichtingen** en bouwstenen om uw logistieke puzzel anders te leggen.

1. Tussenopslag en toegankelijkheid als logistieke buffer

Een krachtige manier om complexiteit te reduceren, is **het loskoppelen van tijd, plaats en actoren**.

Door gebruik te maken van een **netwerk van lokale tussenopslagpunten**, zoals lockers, afhaalpunten of locaties met ruime openingsuren, creëert u flexibiliteit. Producten moeten niet langer op hetzelfde moment en op dezelfde plaats worden overgedragen. Dat verlaagt de druk op uw planning, reduceert transportkosten en verhoogt de betrouwbaarheid.

Deze decentrale infrastructuur kan verschillende vormen aannemen:

- **Onbemand** en 24/7 toegankelijk (bijvoorbeeld publieke lockers)
- **Bewaakt** (bijvoorbeeld lockers in een gebouw of lobby)
- **Bemand** (bijvoorbeeld via een winkel, onthaalpunt of servicepunt)

Het grootste potentieel zit in het **delen van dit netwerk tussen meerdere spelers**. Wanneer verhuurders, delers en herstellers dezelfde lokale knooppunten gebruiken, ontstaat een fijnmazig systeem dat u kan opschalen zonder zware investeringen.

Tussenopslag wordt zo een **strategische hefboom** (in plaats van een extra stap) om logistiek eenvoudiger en klantgerichter te maken.

2. Wat verplaatst zich in heen-en-weerlogistiek? Product, hersteller of beide?

In veel modellen gaat men er automatisch vanuit dat het **product beweegt**. Maar dat is slechts één mogelijkheid.

U kan het systeem ook omkeren en de **hersteller of service naar het product brengen**. Of kiezen voor een **hybride model**, waarbij sommige interventies lokaal gebeuren en andere centraal.

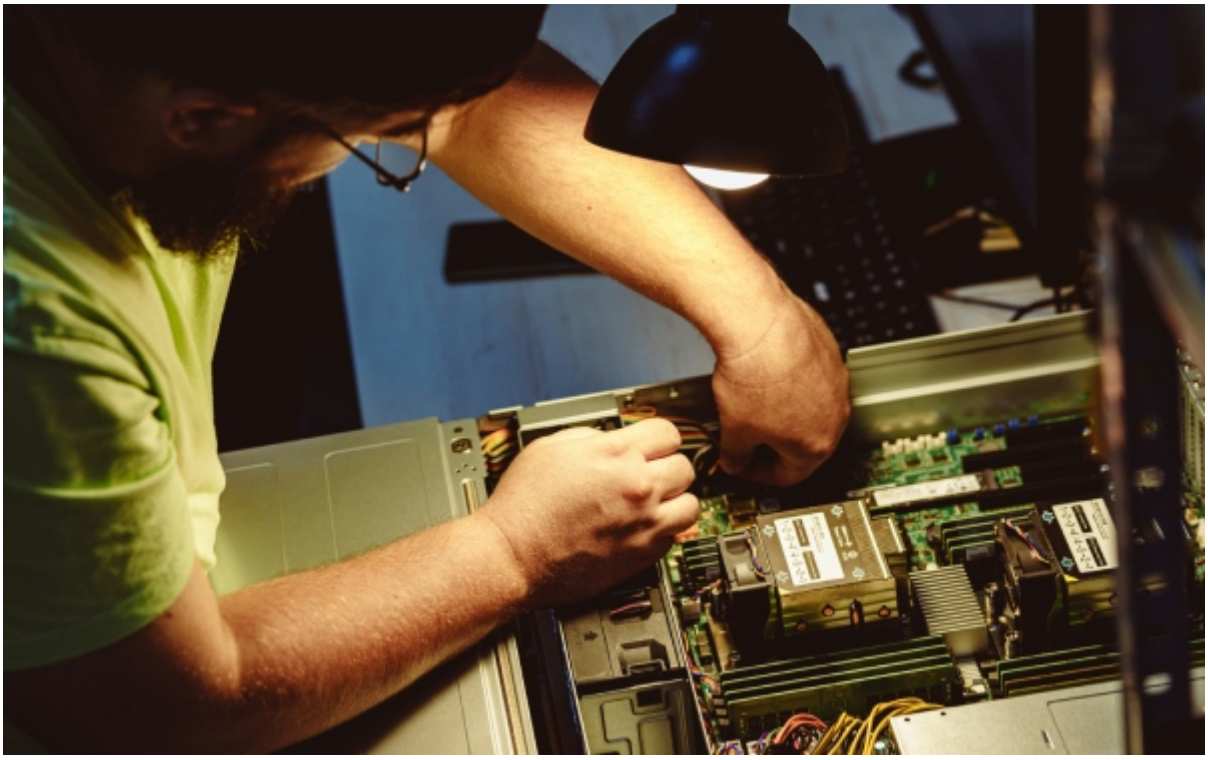
De vraag luidt dan: *Wat is het meest logisch om te verplaatsen, en wat niet?*

Enkele duidelijke richtlijnen helpen u op weg:

- Grote, robuuste stromen lenen zich tot centralisatie en batching
- Kwetsbare of urgente herstellingen vragen om lokale interventie
- Standaardproblemen kunnen mobiel worden opgelost
- Complexe herstellingen organiseert u best centraal

In de praktijk ontstaan steeds vaker hybride modellen. Reinigen, inspectie uitvoeren lokaal in de tussenopslagpunten, terwijl complexere ingrepen zoals herstellingen centraal plaatsvinden.

Dit is geen binaire keuze, maar een **ontwerpvraag** die mee bepaalt hoe efficiënt en schaalbaar uw model wordt. Door bewuste keuzes te maken, verlaagt u transport, verkort u doorlooptijden en verbetert u de klantbeleving.

3. Bestaande stromen optimaal benutten

De grootste opportuniteiten in heen-en-weerlogistiek liggen niet in nieuwe stromen, maar in **bestaande bewegingen slimmer benutten** want door een lage instapdrempel is dat vaak de snelste weg naar impact.

Vandaag zijn veel transporten goed georganiseerd, maar **onderbenut**. Voertuigen rijden niet volledig gevuld, retourstromen worden onvoldoende gecombineerd en ook in personenvervoer blijft capaciteit voor goederen vaak onbenut.

Dat biedt directe kansen:

- Goederen meenemen in bestaande ritten
- Retourstromen koppelen aan leveringen
- Transport delen tussen verschillende spelers

Maar, dit werkt alleen bij voldoende **volume, diversiteit en frequentie over meerdere actoren**. Daarom worden **matchmaking en orchestratie** essentieel. Want een systeem dat vraag en aanbod van transportstromen samenbrengt en optimaliseert:

- Maakt groupage en pooling effectief te organiseren
- Verlaagt kosten zonder extra complexiteit
- Creëert schaalvoordelen

4. Centrale of lokale organisatie?

Elke organisatie maakt, expliciet of impliciet, keuzes over **centralisatie en decentralisatie**. In heen-en-weer-logistiek is die afweging extra bepalend.

De kernvraag is dan: wat organiseert u centraal en wat dichter bij de gebruiker?

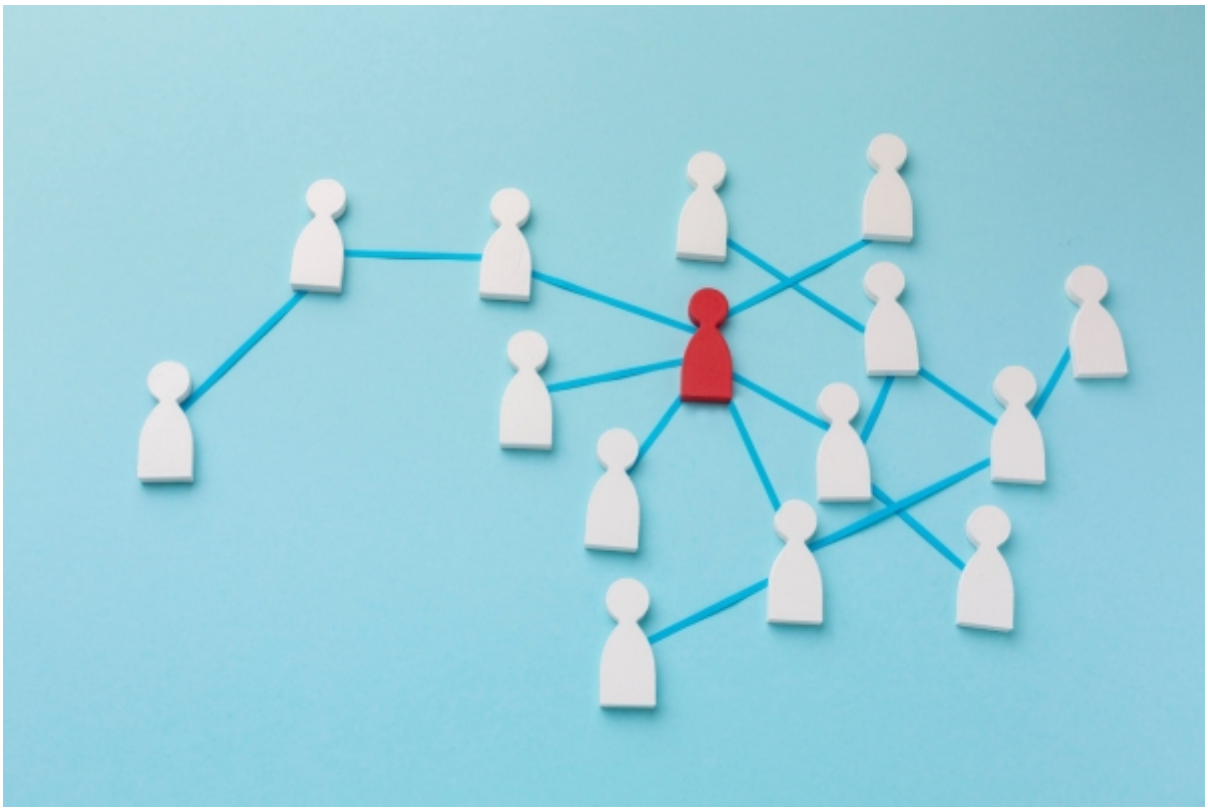
Een centrale organisatie biedt schaalvoordelen en controle. U bouwt expertise op - bijvoorbeeld rond complexe herstellingen - en werkt met duidelijke standaarden.
Een lokale aanpak legt andere accenten. U wint aan snelheid en flexibiliteit, wat zich vaak vertaalt in een betere gebruikerservaring en langere transportkosten.

De grootste meerwaarde zit zelden in een keuze voor één model, maar in de combinatie en afstemming.

Mogelijke combinaties zijn:

- Lokale inzameling en tijdelijke buffering
- Gebundeld transport naar centrale verwerking
- Lokale interventies wanneer snelle service cruciaal is

Deze keuzes zijn geen puur operationele beslissingen, maar bepalen mee uw koststructuur, de beleving van uw klant en de schaalbaarheid van uw model. Wie deze balans bewust ontwerpt, bouwt aan een robuust en toekomstgericht systeem.

5. Digitale en organisatorische ondersteuning als motor van heen-en-weer-logistiek

Achter elk performant systeem voor heen-en-weerlogistiek zit een laag van coördinatie, data en afspraken. Zeker wanneer meerdere partijen samenwerken, zijn gedeelde mechanismen nodig.

Belangrijke bouwstenen zijn:

- **Status tracking en traceerbaarheid** van producten
- **Matchmaking** tussen vraag en aanbod (transport, opslag, beschikbaarheid)
- **Standaard digitale koppelingen** tussen systemen (api's)
- Duidelijke afspraken rond **aansprakelijkheid, verzekering en waarborgsystemen**

Minstens even belangrijk is de **organisatie erachter**. Zodra meerdere spelers samenwerken, ontstaat de nood aan:

- Duidelijke spelregels
- Transparante verdeling van kosten en baten
- Vertrouwen tussen partijen

Daarbij komt de rol van een **neutrale orchestrator** kijken: een partij of structuur die samenwerking faciliteert zonder te concurreren en ervoor zorgt dat alle betrokken spelers hun positie behouden.

Conclusie: samenwerking als sleutel tot schaal

De logistieke knoop van huren, delen en herstellen ontwart u niet alleen. De echte doorbraak zit in **samenwerking**: het delen van infrastructuur, stromen en data.

Maar die samenwerking werkt alleen als ze goed georganiseerd is: **veilig en transparant**, met duidelijke afspraken en ondersteund door een **neutrale en betrouwbare orchestrator**.

Net daar liggen vandaag zowel de uitdaging als de opportuniteit. Binnen het Living Lab “Versnellen van huren, delen en herstellen” werken we hier concreet aan, vertrekkend vanuit praktijkcases.

Ontdek hoe het Living Lab Heen-en-Weer Logistiek circulaire ketens versterkt

Wilt u retourstromen slimmer organiseren binnen circulaire businessmodellen? Het Living Lab Heen-en-Weer Logistiek brengt bedrijven samen om concrete oplossingen te testen voor retourlogistiek, hergebruik, herstel en gedeeld transport. Samen onderzoeken we hoe samenwerking en slimme logistiek circulaire waardeketens versterken.

Ontdek het Living Lab

Heeft u een case of uitdaging rond heen-en-weerlogistiek?

We verkennen graag samen hoe u uw circulaire logistiek kan versterken.

Contacteer ons

VLAIO

Partners

Auteurs

Thomas Vandenhaute